

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของการศึกษา

ประเทศไทยได้อาศัยภาคอุตสาหกรรมการผลิตเป็นจักรกลที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 เป็นต้นมาโครงสร้างของเศรษฐกิจไทยได้เปลี่ยนจากภาคเกษตรกรรมนำภาคอุตสาหกรรมเป็นภาคอุตสาหกรรมนำภาคเกษตรกรรม¹ โดยในปี พ.ศ. 2528 เป็นปีแรกที่ประเทศไทยมีการส่งออกสินค้าจากภาคอุตสาหกรรมในมูลค่าที่สูงกว่าสินค้าจากภาคเกษตรกรรม ในการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศรัฐบาลได้มีการดำเนินนโยบายและมาตรการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนและคุ้มครองภาคอุตสาหกรรมภายในประเทศจึงทำให้ภาคอุตสาหกรรมมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้ามาเป็นการผลิตเพื่อส่งออก โดยในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2530-2537 ภาคอุตสาหกรรมการผลิตมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยประมาณร้อยละ 14 ต่อปี² จากการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมการผลิตส่งผลให้มีการขยายตัวของการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ดังนั้นจึงทำให้ภาคอุตสาหกรรมการผลิตของประเทศเป็นตัวหลักในการผลักดันให้เศรษฐกิจของประเทศมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2530-2534 ประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ 10.9³ และในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2535-2538 ประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ 8 ต่อปี แต่ต่อมาในปี พ.ศ. 2539 ประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจ ทำให้อัตราการขยายตัวของการส่งออกลดลงอยู่ในระดับร้อยละ -1.9 และมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ชะลอตัวลงโดยอยู่ที่ระดับร้อยละ 6.7⁴

จากการชะลอตัวทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2539 และการที่ค่าเงินบาทของประเทศไทยมีค่าแข็งกว่าความเป็นจริง ได้ส่งผลให้การส่งออกลดลงและดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลมากขึ้นไป ทำให้เงินทุนสำรองไม่เพียงพอต่อการพยุงค่าเงินให้มีความเสถียรภาพนั้น ได้ส่งผลต่อเนื่องมาในปี พ.ศ. 2540 จึงทำให้ประเทศไทยต้องประกาศใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

¹สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานข้าราชการ. “การวางผังจัดการผลิตและผลผลิตของประเทศไทย บทวิเคราะห์ที่ปัจจัยกำหนดการขยายตัวทางเศรษฐกิจระหว่างปี 2518-2533”, กรุงเทพฯ 2533. หน้า 2.

²สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม และมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. “นโยบายภาษีเพื่อการคุ้มครองอุตสาหกรรมและศักยภาพเพื่อการส่งออกของอุตสาหกรรมไทย”, เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ, 5 กันยายน 2540. หน้า 1.

³สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานข้าราชการ (2533). หน้า 7.

⁴วิมล ชีระภาพันท์. “การเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราจากระบบคงรา้งเงินเป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว”, นักบริหาร ปีที่ 17 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2540): หน้า 123-134.

แบบลอยตัว (managed floating exchange rate) ในวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2540 ซึ่งจะทำให้ภาคอุตสาหกรรมการผลิตของประเทศไทยได้รับผลกระทบดังนี้

1. ทำให้ภาคอุตสาหกรรมที่อาศัยวัตถุดิบและสินค้ากึ่งสำเร็จรูปจากต่างประเทศมีต้นทุนในการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และก่อให้เกิดความจำเป็นที่จะหันมาใช้วัตถุดิบและปัจจัยการผลิตชั้นกลางภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น

2. ทำให้มีการลดการนำเข้าวัตถุดิบและปัจจัยการผลิตชั้นกลางจากต่างประเทศ เพราะต้องการลดต้นทุนในการผลิต ดังนั้นในระยะยาวจะทำให้ราคาสินค้าส่งออกของประเทศไทยมีความได้เปรียบในการแข่งขัน ในที่สุดแล้วในอนาคตจะมีการส่งออกเพิ่มขึ้นในขณะที่มีการนำเข้าจากต่างประเทศลดลง

นอกจากนี้ยังสามารถแบ่งทิศทางของผลกระทบที่มีต่อภาคอุตสาหกรรมได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้⁵

กลุ่มที่ 1 อุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อส่งออกโดยใช้วัตถุดิบในประเทศเป็นส่วนใหญ่ เช่น อาหารแปรรูป ผลิตภัณฑ์ยาง อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปต่าง ๆ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ค่าเงินบาทที่อ่อนตัวลงจะมีผลดีต่ออุตสาหกรรมในกลุ่มนี้มากที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ การที่วัตถุดิบส่วนใหญ่ผลิตในประเทศ ต้นทุนวัตถุดิบที่เพิ่มขึ้นจากค่าเงินบาทลอยตัวจึงมีไม่มาก ในขณะที่มูลค่าส่งออกสินค้าในรูปเงินบาทเพิ่มขึ้นร้อยละ 30-40 ตามค่าเงินที่ลดลง นอกจากนี้ความสามารถในการแข่งขันด้านราคาในตลาดส่งออกจะดีกว่าก่อนการประกาศใช้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศแบบลอยตัว

กลุ่มที่ 2 อุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อส่งออกโดยใช้วัตถุดิบต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ เช่น เครื่องไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อัญมณีและเครื่องประดับ สำหรับอุตสาหกรรมในกลุ่มนี้ค่าเงินบาทลอยตัวจะมีผลดีต่อการส่งออกเช่นเดียวกับกลุ่มแรก อย่างไรก็ตามต้นทุนวัตถุดิบจะสูงขึ้นเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของราคาวัตถุดิบนำเข้า ดังนั้นเมื่อหักลบกันแล้วผลกระทบสุทธิในทางบวกจึงน้อยกว่าอุตสาหกรรมในกลุ่มแรก

กลุ่มที่ 3 อุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศโดยใช้วัตถุดิบภายในประเทศเป็นหลัก เช่น ยานยนต์ ผลิตภัณฑ์พลาสติก อาหารและเกษตรแปรรูป เสื้อผ้าสำเร็จรูป ค่าเงินบาทที่อ่อนตัวลงจะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมในกลุ่มนี้โดยอ้อมมากกว่าส่งผลกระทบโดยตรง กล่าวคือ ราคานำเข้าของสินค้าประเภทเดียวกันจะสูงขึ้น ซึ่งเสมือนว่าผู้ผลิตในประเทศได้รับ

⁵ฝ่ายเลขานุการคณะทำงานประสานงานแก้ไขผลกระทบค่าเงินบาทต่อธุรกิจ. "ผลกระทบค่าเงินบาทต่ออุตสาหกรรมรายสาขา", *วารสารส่งเสริมการลงทุน*, ปีที่ 8 ฉบับที่ 10 (ตุลาคม 2540): หน้า 22-38.

การคุ้มครองโดยอัตโนมัติ จึงทำให้ราคาจำหน่ายของผู้ผลิตในประเทศสามารถแข่งขันกับสินค้านำเข้าได้ดีขึ้น

กลุ่มที่ 4 อุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อจำหน่ายภายในประเทศโดยใช้วัตถุดิบต่างประเทศเป็นหลัก เช่น อุตสาหกรรมเหล็ก และอุตสาหกรรมปิโตรเคมีบางชนิด อุตสาหกรรมในกลุ่มนี้จะได้รับผลกระทบทางด้านลบมากกว่าด้านบวก โดยราคาวัตถุดิบนำเข้าจะสูงขึ้นตามค่าเงินที่อ่อนตัวลง จึงทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นและในที่สุดแล้วจะส่งผลต่อการปรับราคาจำหน่ายผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป อย่างไรก็ตามผลกระทบทางด้านลบดังกล่าวจะเกิดขึ้นกับสินค้าประเภทเดียวกันที่นำเข้าจากต่างประเทศโดยราคาสินค้าจะสูงขึ้นด้วย จึงไม่ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบกันระหว่างสินค้านำเข้าและสินค้าที่ผลิตภายในประเทศ

นอกจากการเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศแล้ว รัฐบาลยังได้มีการปรับมาตรการทางด้านภาษี เช่น ปรับอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม ปรับอัตราภาษีศุลกากร และปรับการเก็บอากรพิเศษ ซึ่งมาตรการต่าง ๆ เหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมการผลิตภายในประเทศ เช่น อุตสาหกรรมที่อาศัยตลาดภายในประเทศเป็นตลาดหลักจะได้รับผลกระทบในเชิงลบ ในขณะที่อุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อส่งออกเป็นหลักจะได้รับผลกระทบในเชิงบวก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบหรือปัจจัยการผลิตขึ้นกลางภายในประเทศในสัดส่วนที่สูง เนื่องจากจะได้รับผลดีจากการเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมาเป็นแบบลอยตัว⁶

จากเหตุผลข้างต้นแสดงว่าการเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นแบบลอยตัว ซึ่งทำให้ค่าเงินตราภายในประเทศมีค่าลดลง (ทำให้เงินบาทมีค่าลดลง) จะส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตและความสามารถในการแข่งขันของแต่ละอุตสาหกรรม ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จะเป็นการวัดต้นทุนการใช้ทรัพยากรภายในประเทศ (Domestic Resource Cost : DRC) เมื่อกำหนดให้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีการเปลี่ยนแปลง ณ ระดับ 30 35 40 45 50 และ 55 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ และภายใต้นโยบายและมาตรการทางการค้าต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2540 เพื่อพิจารณาว่าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ณ ระดับต่าง ๆ ที่กำหนด และภายใต้การใช้มาตรการทางการค้าต่าง ๆ ของรัฐบาลในการสนับสนุนและคุ้มครองภาคอุตสาหกรรมการผลิตภายในประเทศ ให้สามารถแข่งขันในตลาดโลกแล้วอุตสาหกรรมใดบ้างยังคงมีศักยภาพในการผลิตที่สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ เพื่อกำหนดนโยบายที่เหมาะสมในการสนับสนุนและคุ้มครองภาค

⁶ วศยา ลิ้มธรรมมหิศร. "อุตสาหกรรมไทยจะเป็นอย่างไรหลังมาตรการเศรษฐกิจของรัฐบาล", ฝ่ายวิจัยธนาคารกรุงเทพจำกัด (มหาชน), *วารสารเศรษฐกิจ*, ปีที่ 23 ฉบับที่ 11-12, (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2540): หน้า 12-15.

อุตสาหกรรมการผลิตภายในประเทศให้มีความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกได้ต่อไป และนอกจากนี้ยังเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปิดตลาดการค้าเสรีที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ในการศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาไว้ดังนี้

1. ศึกษาความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบในการผลิตของอุตสาหกรรมในประเทศไทย เมื่อเทียบกับในกรณีอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเปลี่ยนแปลงไป โดยใช้วิธีการวัดต้นทุนการใช้ทรัพยากรภายในประเทศ (Domestic Resource Cost : DRC) เพื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตของอุตสาหกรรมในประเทศไทย เมื่อค่าเงินบาทมีการเปลี่ยนแปลงไป ณ ระดับ 30 35 40 45 50 และ 55 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ

2. ต้องการประเมินการคุ้มครองอุตสาหกรรมไทยโดยวัดจากอัตรการคุ้มครองตามราคา (Nominal Rate of Protection : NRP) ภายใต้นโยบายและมาตรการทางการค้าปี พ.ศ. 2540

3. ศึกษา นโยบายและมาตรการทางการค้าที่ส่งผลต่อการคุ้มครองและสนับสนุนอุตสาหกรรมในประเทศไทย

1.3 ประโยชน์ของการศึกษา

1. ทำให้ทราบการเปลี่ยนแปลงของความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตของอุตสาหกรรมในประเทศไทย เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในระดับต่าง ๆ ที่กำหนด และภายใต้มาตรการทางการค้าต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2540

2. ทำให้ทราบอัตรการคุ้มครองของอุตสาหกรรมไทย ภายใต้การดำเนินการมาตรการการคุ้มครองอุตสาหกรรม

1.4 แหล่งที่มาของข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ที่เก็บรวบรวมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการค้าระหว่างประเทศและการผลิตภายในประเทศ โดยส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลปี พ.ศ. 2533 และปี พ.ศ. 2540 โดยมีแหล่งที่มาดังนี้

1. ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตปี พ.ศ. 2533 ขนาด 180×180 สาขา และมูลค่าผลผลิตรวมในประเทศ มูลค่าการนำเข้า และมูลค่าการส่งออกปี พ.ศ. 2538 จำนวน 180 สาขา (ข้อมูลเบื้องต้น) ตามตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตโดยเก็บรวบรวมจากกองวิเคราะห์และประมาณการทางเศรษฐกิจ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
2. มูลค่าการค้าระหว่างประเทศรายสินค้านำเข้าและส่งออกปี พ.ศ. 2540 ราคาสินค้านำเข้า (c.i.f.) และราคาสินค้าส่งออก (f.o.b.) และราคาขายส่งของสินค้าต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2540 โดยเก็บรวบรวมจากกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์
3. พิกัดอัตราภาษีศุลกากร ใช้พิกัดอัตราใหม่ที่มีการประกาศของกระทรวงการคลังในปี พ.ศ. 2540 โดยเก็บรวบรวมจากเอกสารพิกัดอัตราภาษีศุลกากร กรมศุลกากร
4. พิกัดอัตราภาษีศุลกากรตามข้อตกลง AFTA โดยเก็บรวบรวมจากประกาศกระทรวงการคลัง กระทรวงการคลัง
5. อัตราแลกเปลี่ยนค่าภาษีอากรสินค้าส่งออก โดยเก็บรวบรวมจากประกาศคณะกรรมการพิจารณาแลกเปลี่ยนค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักร
6. นโยบายการค้า เช่น การควบคุมการนำเข้าและส่งออก การให้สิทธิพิเศษของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน การให้เงินอุดหนุนการส่งออก เป็นต้น โดยเก็บรวบรวมจากเอกสารรายปีของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ และจากรายงานขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO)

1.5 สมมติฐานในการศึกษา

ในการประเมินอัตราการคุ้มครองของอุตสาหกรรมไทย ได้ตั้งสมมติฐานว่า ภายใต้ นโยบายและมาตรการทางการค้าในปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยให้การคุ้มครองอุตสาหกรรมนำเข้า สูงกว่าการสนับสนุนอุตสาหกรรมส่งออก

สำหรับการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตของอุตสาหกรรมไทย ได้ตั้งสมมติฐานว่า อุตสาหกรรมส่งออกและอุตสาหกรรมนำเข้าที่มีการคุ้มครองต่ำจะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตหรือมีความสามารถในการแข่งขัน ในขณะที่ อุตสาหกรรมนำเข้าที่มีการคุ้มครองสูงจะไม่มี ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตหรือไม่มี ความสามารถในการแข่งขัน เมื่อกำหนดให้อัตราแลกเปลี่ยนทางการเท่ากับอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง และเมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีค่าลดลงตามที่กำหนดจะทำให้ผู้ผลิต อุตสาหกรรมในประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตหรือมีความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น

1.6 ขอบเขตการศึกษา

1. การแบ่งประเภทอุตสาหกรรมภายในประเทศใช้ข้อมูลเบื้องต้นจากตารางบัญชีการผลิตและผลผลิตปี พ.ศ. 2538 ขนาด 180×180 สาขา และทำการศึกษาเฉพาะสาขาที่มีการค้าเท่านั้น⁷

2. การคำนวณค่า NRP ได้พิจารณาครอบคลุมถึงนโยบายและมาตรการทางการค้าในปี พ.ศ. 2540 ดังนี้ ภาษีศุลกากรนำเข้า ภาษีศุลกากรส่งออก การขอคืนอากรตามมาตรา 19 ทวิ การชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออก การเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และการจัดระเบียบนำเข้า-ส่งออก

3. การแยกประเภทของปัจจัยการผลิตที่นำเข้าจากต่างประเทศ ปัจจัยการผลิตภายในประเทศ และมูลค่าเพิ่ม ได้ใช้ข้อมูลโครงสร้างจากตารางบัญชีการผลิตและผลผลิตปี พ.ศ. 2533

4. การคำนวณค่า DRC ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในเชิงสถิต (Static) โดยสร้างเป็น Scenario ของการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ณ ระดับ 25 30 35 40 45 50 และ 55 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ราคา c.i.f. (cost insurance and freight price) คือ ราคาสินค้านำเข้าที่รวมต้นทุนสินค้า ค่าประกันภัยและค่าระวาง ซึ่งคำนวณจากจุดส่งออก ณ ท่าเรือหรือท่าอากาศยาน ไปสู่ท่าเรือหรือท่าอากาศยานของประเทศผู้ซื้อ

2. ราคา f.o.b. (free on board price) คือ ราคาสินค้าส่งออกซึ่งรวมค่าขนส่งจากโรงงาน มาสู่ท่าเรือหรือท่าอากาศยานของประเทศผู้ส่งออก แต่ไม่รวมค่าขนส่งและค่าประกันภัยนับจากท่าส่งออกจนถึงมือผู้นำเข้า

3. ภาษีศุลกากรขาเข้า คือ ภาษีที่เรียกเก็บจากสินค้าเข้า อาจเป็นภาษีตามสภาพ (specific tariff) หรือภาษีตามมูลค่า (ad valorem tariff) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของสินค้าและนโยบายของแต่ละประเทศ จุดประสงค์ในการจัดเก็บภาษีจากสินค้าเข้านั้นเพื่อเป็นการปกป้องสินค้าภายในประเทศ หรือหารายได้เข้ารัฐบาล

4. ภาษีศุลกากรขาออก คือ ภาษีที่เรียกเก็บจากสินค้าออก อาจเป็นภาษีตามสภาพ (specific tariff) หรือภาษีตามมูลค่า (ad valorem tariff) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของสินค้าและนโยบายของแต่ละประเทศ จุดประสงค์ในการจัดเก็บภาษีจากสินค้าออกนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการใช้สินค้าที่ส่งออกภายในประเทศ

⁷ ดูรายละเอียดการแบ่งประเภทอุตสาหกรรมในบทที่ 4.

5. การเก็บภาษีตามสภาพ (specific tariff) เป็นการเก็บภาษีโดยกำหนดจำนวนเงินภาษีต่อหน่วยที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับว่าสินค้านั้นจะใช้หน่วยอะไร เช่น กำลังแรงม้าสำหรับเครื่องยนต์ กิโลกรัมสำหรับผลิตภัณฑ์กระดาษ เมตรสำหรับผ้าผืน บาร์เรลสำหรับน้ำมันดิบ ฯลฯ

6. การเก็บภาษีตามมูลค่า (ad valorem tariff) เป็นการเก็บภาษีที่คำนวณเป็นร้อยละของมูลค่าสินค้า

7. การชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออก⁸ คือ เงินที่รัฐบาลจ่ายชดเชยให้แก่ผู้ส่งออกสินค้าที่กำหนด เพื่อเป็นการสนับสนุนอุตสาหกรรมส่งออกภายในประเทศ

8. การคืนอากรตามมาตรา 19 ทวิ⁹ คือ การคืนภาษีอากรให้แก่ผู้ส่งออกที่นำเข้าสิ่งของหรือวัตถุดิบจากต่างประเทศมาใช้ในการผลิต ผสม ประกอบ หรือบรรจุใหม่ เป็นสินค้าเพื่อส่งออก เพื่อเป็นการสนับสนุนอุตสาหกรรมส่งออกภายในประเทศ

9. การเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) คือ การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากการนำเข้าสินค้าเพิ่มเติมจากภาษีอากรขาเข้า โดย BOI เป็นผู้เรียกเก็บ เพื่อเป็นการคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน

10. มาตรการที่มีใช้ภาษี คือ มาตรการที่ใช้ในทางการค้าระหว่างประเทศ เพื่อเป็นการขัดขวางหรือบิดเบือนการค้าระหว่างประเทศ มาตรการดังกล่าวมีหลายชนิด ได้แก่ การกำหนดโควตา การกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือคุณภาพของสินค้า การจำกัดการส่งออกโดยสมัครใจ ฯลฯ

1.8 องค์ประกอบวิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ประกอบด้วย 6 บท โดยมีรายละเอียดดังนี้

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ที่มาและความสำคัญของการศึกษา วัตถุประสงค์ ประโยชน์ของการศึกษา แหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา สมมติฐานของการศึกษา ขอบเขตการศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ และองค์ประกอบของวิทยานิพนธ์

บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย แนวคิดพื้นฐานทางทฤษฎีของต้นทุนการใช้ทรัพยากรภายในประเทศ (Domestic Resource Cost : DRC) และอัตราการคุ้มครองตามราคา (Nominal Rate of Protection : NRP) ในส่วนสุดท้ายจะกล่าวถึงมาตรการทางการค้าของประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็นมาตรการที่มีผลต่อการนำเข้า และมาตรการที่มีผลต่อการส่งออก

⁸ดูรายละเอียดการชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออก ในภาคผนวก ก.

⁹ดูรายละเอียดการขอคืนอากรตามมาตรา 19 ทวิ ในภาคผนวก ข.

บทที่ 3 ปริทัศน์ผลงานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผลงานการศึกษาที่ผ่านมาของประเทศไทยในเรื่องของต้นทุนการใช้ทรัพยากรภายในประเทศ (Domestic Resource Cost : DRC) และอัตราการคุ้มครองตามราคา (Nominal Rate of Protection : NRP)

บทที่ 4 วิธีการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การแบ่งประเภทอุตสาหกรรม วิธีการคำนวณต้นทุนการใช้ทรัพยากรภายในประเทศ (Domestic Resource Cost : DRC) และอัตราการคุ้มครองตามราคา (Nominal Rate of Protection : NRP) ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

บทที่ 5 ผลการศึกษา ประกอบด้วย การแบ่งประเภทอุตสาหกรรม มาตรการทางการค้าระหว่างประเทศที่ใช้ในการศึกษา ผลการศึกษา NRP ผลการศึกษา DRC ในกรณีที่อัตราแลกเปลี่ยนทางการเท่ากับอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง ผลการศึกษา DRC ในกรณีที่อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีค่าลดลงตามที่กำหนด และตัวอย่างกรณีความสัมพันธ์ระหว่างอุตสาหกรรม

บทที่ 6 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย สรุปผลการศึกษา ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต